

Секція: Економічна безпека

Фещенко Ольга Михайлівна

кандидат технічних наук,

доцент кафедри підприємництва та економіки підприємств

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

Таран Сергій Вадимович

студент

Університету митної справи та фінансів

м. Дніпро, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ПІДПРИЄМСТВ СЕРЕДНЬОГО Й МАЛОГО БІЗНЕСУ

В умовах глобалізації, а тим більш в умовах соціально-економічних криз, важливе значення має забезпечення економічної безпеки держави та її регіонів [1, с. 84].

Для сучасного стану економіки України як самостійної незалежної держави, утвердження її як суб'єкта світового співтовариства особливо актуальними є проблеми забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку, формування механізму протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам, підвищення рівня життя населення, розвитку системи міжнародної економічної взаємозалежності [4, с. 101].

Як показує світовий досвід, збиток економічним інтересам завдається різноманітними способами: порушення нормального стану міжнародної торгівлі, створенням перепон на шляху міжнародного руху технологій, порушенням практики комерційної діяльності та ін. [4, с. 101].

Фінансово-економічний стан підприємницького середовища прямо залежить від стану економічної безпеки України, оскільки на рівні країни

формується умови ведення бізнесу, виходу підприємств на внутрішній та зовнішній ринок, досягнення кінцевої мети діяльності та формування перспективних планів розвитку. Стан економічної безпеки підприємств в значній мірі прямо пропорційно визначається станом економічної безпеки країни і навпаки, тому дослідження особливостей цих процесів є важливим науковим завданням [4, с. 101].

Проблеми забезпечення економічної безпеки висвітлювали такі українські науковці, як Білик Р. Р. [1, с. 84-87], Босенко В. А. [2, с. 94-97], Цюцюпа С. В. [4, с. 101-106] та багато інших.

Однією зі складових економічної безпеки України є економічна безпека підприємства. В Україні особливо актуальним є забезпечення економічної безпеки малих та середніх підприємств, оскільки вони мають найбільшу чисельність серед усіх підприємств нашої держави.

За даними Статистичного щорічника України, станом на 2016 рік, в Україні налічувалося 306,4 тисячі підприємств, з яких 291,1 тисяча малих, 14,9 тисяч середніх та 0,4 тисячі великих підприємств.

У ринковій економіці виробничі підприємства у різних організаційно-правових формах організують свою діяльність за умов невизначеності та непередбачуваності. Довга економічна криза породила багато непередбачених небезпек та внутрішніх загроз у бізнесі у нашій країні. Крім цього, на розвиток підприємництва впливають і такі фактори як нестабільна політична й соціально-економічна ситуація у країні, територіальні конфлікти, недосконалість комерційного законодавства, криміналізація суспільства, шахрайство, корупція та ін. Усе це різко актуалізувало проблему забезпечення економічної безпеки підприємства [2, с. 94].

Всі ці фактори спонукають до більш ефективного забезпечення економічної безпеки як самої держави, так і окремих підприємств.

Структуру підприємств за розмірами зображено на рисунку 1.

Рис. 1. Структура підприємств за розмірами у загальній кількості підприємств України, станом на 2016 рік [3]

До головних шляхів забезпечення економічної безпеки підприємства належать [2, с. 95]:

- забезпечення фінансової стійкості та незалежності;
- досягнення лідерства у технологіях;
- забезпечення високого конкурентного статусу;
- підвищення ефективності менеджменту;
- оптимізація використання потенціалу підприємства;
- мінімізація руйнівного впливу зовнішнього середовища;
- забезпечення функціонування підприємства у межах правового поля;
- захист власної комерційної таємниці.

Цілі системи економічної безпеки підприємства допомагають визначити відповіді на такі запитання [2, с. 95]:

- що необхідно здійснити, чого слід досягти;

- які завдання необхідно вирішити для досягнення поставлених цілей;
- які основні функції системи безпеки підприємства, що визначають коло діяльності цієї системи (табл. 1).

Таблиця 1

Система безпеки підприємства [2, с. 96]

Цілі	<ul style="list-style-type: none">- своєчасне виявлення та запобігання зовнішнім і внутрішнім небезпекам та загрозам;- забезпечення захищеності діяльності підприємства;- досягнення підприємством поставлених цілей бізнесу.
Завдання	<ul style="list-style-type: none">- виявлення реальних та прогнозування потенційних небезпек та загроз;- знаходження способів запобігання загрозам, послаблення або ліквідації наслідків їх дії;- знаходження сил і засобів, необхідних для забезпечення безпеки підприємства;- організація взаємодії з правоохоронними та контролюючими органами з метою запобігання та припинення правопорушень, спрямованих проти інтересів підприємства;- створення власної служби безпеки підприємства, що відповідає виявленим небезпекам та загрозам тощо.
Функції	<ul style="list-style-type: none">- прогнозування, виявлення, попередження, послаблення небезпек та загроз;- забезпечення захищеності діяльності підприємства та його персоналу, збереження його майна;- створення сприятливого конкурентного середовища;- ліквідація наслідків нанесеної шкоди тощо.
Принципи	<ul style="list-style-type: none">- комплексність або системність;- пріоритет заходів попередження (вчасність);- безперервність;- плановість;- економність;- взаємодія;- компетентність;- поєднання гласності та конфіденційності.

Таким чином, ситуація, що склалась у суспільстві та в економічній системі, викликала багато непередбачуваних небезпек і загроз для підприємництва, яке ще не має необхідного досвіду. У ринкових умовах господарювання підприємство як відкрита система функціонує у складному зовнішньому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує керівництво швидко

адаптуватися до нових умов, потребує знання законів розвитку та пошуку шляхів виживання в ринковій економіці, врахування чинників невизначеності та нестійкості економічного середовища [2, с. 96-97].

Отже, економічна безпека має забезпечуватися на всіх рівнях: на рівні держави, регіонів та підприємства, оскільки ці рівні взаємопов'язані між собою.

Поєднання заходів внутрішньої політики із заходами зовнішньої дасть змогу удосконалити засади державної політики регіонального розвитку та пов'язаної з нею політики забезпечення економічної безпеки та підвищення конкурентоспроможності [1, с. 87].

Література

1. Білик Р. Р. Стратегічні пріоритети підвищення конкурентоспроможності регіонів та економічної безпеки України / Р. Р. Білик // Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю, 1 грудня 2016 р. – 10 січня 2017 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – С. 84-87.
2. Босенко В. А. Забезпечення економічної безпеки підприємства / В. А. Босенко, М. В. Зельський // Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю, 1 грудня 2016 р. – 10 січня 2017 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – С. 94-97.
3. Статистичний щорічник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.
4. Цюцюпа С. В. Економічна безпека України та її вплив на підприємницьке середовище / С.В. Цюцюпа // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2017. – №1 (32). – С. 101-106.